

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ

V/v yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự
TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 7, TỈNH QUẢNG NGÃI

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

- *Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp:* Ông Trần Tỷ.
- *Thư ký phiên họp:* Bà Trần Thị Ngọc Thương – Thư ký Tòa án nhân dân Khu vực 7.
- *Đại diện Viện kiểm sát nhân dân Khu vực 7 – Quảng Ngãi tham gia phiên họp:* Bà Y Hồng Vân - Kiểm sát viên.

Ngày 18 tháng 12 năm 2025 tại trụ sở Tòa án nhân dân Khu vực 7 – Quảng Ngãi mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 163/2025/TLST-DS ngày 07 tháng 10 năm 2025 về việc “*Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*” theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 506/2025/QĐST-DS ngày 03 tháng 12 năm 2025, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- ***Người yêu cầu:*** Chị Lê Thị Đặng H, sinh năm: 1989.

Địa chỉ: T, xã I, tỉnh Q.

Đại diện theo uỷ quyền: Ông Vũ Anh M, sinh năm 1991; Có mặt.

Địa chỉ: Số 82 B, phường K, tỉnh Q.

- ***Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:***

1. Ông Lê Công M, sinh năm 1951; Có mặt.

Địa chỉ thường trú: xã I, tỉnh Q.

2. Ông Lê Đặng H, sinh năm 1979; Vắng mặt.

Địa chỉ: xã I, tỉnh Q

3. Chị Lê Thị Đặng H, sinh năm 1980; Có mặt.

Địa chỉ: Số 10, đường Đ, phường Đ, tỉnh Q.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

- ***Tại đơn yêu cầu đề ngày 16/9/2025, trong quá trình giải quyết và tại phiên họp xét đơn yêu cầu, đại diện theo uỷ quyền của người yêu cầu chị Lê Thị Đặng H trình bày và yêu cầu Tòa án giải quyết:***

Chị H có cha là ông Lê Công M và mẹ là bà Nguyễn Thị N. Thời điểm gần đây, nhận thấy trí nhớ của bà Nguyễn Thị N không được tốt, có biểu hiện mất trí từ năm 2024. Tháng 05/2025 chị đưa mẹ là bà N đi khám sức khỏe tại bệnh viện đa khoa tỉnh Kon Tum thì được bệnh viện kết luận bà N bị suy giảm nhận thức (giảm định kỳ không gian, thời gian, giảm trí nhớ dân).

Ông Lê Công M – chồng bà N nhiều năm nay xuất gia tu hành tại chùa Hoàng Pháp ở thành phố Hồ Chí Minh, hiện nay đã cao tuổi nên không thể là người giám hộ cho bà N. Ông Minh đã từ chối giám hộ với lý do bản thân không đáp ứng đủ điều kiện và ông Minh đề nghị chị Lê Đặng H là giám hộ cho bà N.

Anh Lê Đặng H là người con lớn nhất trong gia đình, tuy nhiên anh Hiếu là người có tư cách đạo đức không tốt nên không đủ điều kiện để làm người giám hộ. Hiện nay, chị H – là người con thứ 2 đang chăm sóc bà N tại nhà mình. Chị H là giáo viên, có thu nhập ổn định và có đạo đức để làm người giám hộ cho bà N.

Vì vậy, tại đơn yêu cầu đề ngày 16/9/2025, chị H yêu cầu toà án tuyên bố bà Nguyễn Thị N, sinh năm 1954 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi. Tuy nhiên, sau khi có Kết luận giám định pháp y tâm thần theo yêu cầu số 2108/KLGD ngày 24/11/2025 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền trung kết luận: bà Nguyễn Thị N mất năng lực hành vi dân sự thì chị H sửa đổi đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự, yêu cầu Toà án giải quyết những nội dung sau:

- Yêu cầu toà án tuyên bố bà Nguyễn Thị N, sinh năm 1954 là người mất năng lực hành vi dân sự và chỉ định chị Lê Thị Đặng H là người giám hộ đương nhiên theo quy định pháp luật.

- Ý kiến của người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan ông Lê Công M và chị Lê Thị Đặng H:

Ông Lê Công M và chị Lê Thị Đặng H đồng ý với ý kiến của chị Lê Thị Đặng H. Yêu cầu toà án tuyên bố bà Nguyễn Thị N, sinh năm 1954 là người mất năng lực hành vi dân sự và chỉ định chị Lê Thị Đặng H là người giám hộ đương nhiên theo quy định pháp luật.

- Ý kiến của người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan anh Lê Đặng H: Anh Hiếu không đồng ý với yêu cầu của chị Lê Thị Đặng H, không đồng ý tuyên bố bà Nguyễn Thị N, sinh năm 1954 là người mất năng lực hành vi dân sự.

- Ý kiến của đại diện Viện kiểm sát nhân dân Khu vực 7 – Quảng Ngãi tại phiên họp:

- Việc tuân theo pháp luật của Thẩm phán giải quyết việc dân sự và Thư ký phiên họp thực hiện đúng quy định của pháp luật. Người tham gia tố tụng đã thực hiện đầy đủ quyền và nghĩa vụ theo quy định của pháp luật.

- Nội dung: Căn cứ kết luận pháp y tâm thần số: 2108/KLGĐ, ngày 24/11/2025 của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực miền Trung, căn cứ các tài liệu có trong hồ sơ việc dân sự, ý kiến của người yêu cầu tại phiên họp, có cơ sở khẳng định bà Nguyễn Thị N mất năng lực hành vi dân sự.

Đề nghị áp dụng khoản 1 Điều 27, Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, các Điều 376, 377, 378 của Bộ luật Tố tụng dân sự; Điều 22; Điều 46; Điểm c khoản 1 Điều 47; khoản 1 Điều 48; Điều 49; các điều 53, 57, 58 và Điều 59 của Bộ luật Dân sự. Chấp nhận đơn yêu cầu của chị Lê Thị Đặng H. Tuyên bố bà Nguyễn Thị N mất năng lực hành vi dân sự và chỉ định chị Lê Thị Đặng H là người giám hộ đương nhiên theo quy định pháp luật.

Về lệ phí và chi phí tố tụng: Đơn yêu cầu của chị H được chấp nhận, nên chị phải chịu lệ phí và chi phí tố tụng theo quy định.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân Khu vực 7 nhận định:

[1] Về quan hệ pháp luật: Tại Đơn yêu cầu đề ngày 16/9/2025 chị Lê Thị Đặng H yêu cầu “*tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi*”. Tuy nhiên, trong quá trình giải quyết và tại phiên họp người yêu cầu thay đổi yêu cầu giải quyết việc dân sự là “*tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*”. Toà án xét thấy việc thay đổi yêu cầu giải quyết việc dân sự này phù hợp với quy định của pháp luật nên được chấp nhận.

Về quyền yêu cầu “*Tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*”: Chị Lê Thị Đặng H là con ruột bà Nguyễn Thị N, do đó chị H được quyền làm đơn yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Nguyễn Thị N mất năng lực hành vi dân sự, theo quy định tại khoản 1 Điều 376 của Bộ luật Tố tụng dân sự.

[2] Về thẩm quyền giải quyết: Người bị yêu cầu tuyên bố mất năng lực hành vi dân sự có hộ khẩu thường trú tại xã Ia Chim, tỉnh Quảng Ngãi. Căn cứ khoản 1 Điều 27, Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự, Tòa án nhân dân khu vực 7 – Quảng Ngãi có thẩm quyền thụ lý giải quyết việc dân sự theo đơn yêu cầu của chị Lê Thị Đặng H.

[3] Xét yêu cầu của chị Lê Thị Đặng H yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Nguyễn Thị N bị mất năng lực hành vi dân sự. Xét thấy:

- Ý kiến của người yêu cầu chị Lê Thị Đặng H và kết quả xác minh về tình trạng sức khỏe của bà Nguyễn Thị N, đều có chung nội dung: Thời điểm gần đây, trí nhớ của bà Nguyễn Thị N không được tốt, có biểu hiện mất trí từ năm 2024. Tháng 05/2025 chị H đưa bà N đi khám sức khỏe tại bệnh viện đa khoa tỉnh Kon

Tum thì được bệnh viện kết luận bà N bị suy giảm nhận thức (giảm định kỳ không gian, thời gian, giảm trí nhớ dần).

- Tại Kết luận pháp y tâm thần số: 2108/KLGD, ngày 24/11/2025 của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực miền trung, kết luận:

1/ Kết luận theo tiêu chuẩn y học: bà Nguyễn Thị N mất trí trong bệnh Alzheimer khởi phát muộn, mức độ vừa (F00.1 – ICD-10).

2/ Kết luận về năng lực hành vi dân sự: bà Nguyễn Thị N mất năng lực hành vi dân sự.

Do đó, việc chị Lê Thị Đặng H yêu cầu tuyên bố bà Nguyễn Thị N mất năng lực hành vi dân sự là có căn cứ nên cần chấp nhận.

[4] Về chỉ định người giám hộ cho bà Nguyễn Thị N: Tại khoản 1, 2 Điều 53 Bộ luật dân sự quy định:

“1. Trường hợp vợ là người mất năng lực hành vi dân sự thì chồng là người giám hộ; nếu chồng là người mất năng lực hành vi dân sự thì vợ là người giám hộ;

2. Trường hợp cha và mẹ đều mất năng lực hành vi dân sự hoặc một người mất năng lực hành vi dân sự, còn người kia không có đủ điều kiện làm người giám hộ thì người con cả là người giám hộ; nếu người con cả không có đủ điều kiện làm người giám hộ thì người con tiếp theo có đủ điều kiện làm người giám hộ là người giám hộ”.

Theo quy định trên thì ông Lê Công M – chồng bà N là người giám hộ cho bà Nguyễn Thị N. Tuy nhiên, ông Lê Công M nhiều năm nay đã xuất gia tu hành tại chùa Hoàng Pháp ở thành phố Hồ Chí Minh. Bản thân ông Lê Công M cũng từ chối việc giám hộ nên toà án không chỉ định ông Minh là người giám hộ cho bà N.

Đối với anh Lê Đặng H – là người con lớn nhất trong gia đình. Chồng bà N và những người con còn lại của bà N đều không đồng ý anh Hiếu làm người giám hộ của bà N. Mặt khác, Toà án đã đi xác minh tại địa phương là ông Hiếu có hành vi vi phạm pháp luật vào ngày 26/11/2023 và đã bị công an xử phạt hành chính. Hơn nữa, ông Hiếu cũng thường xuyên mâu thuẫn với các thành viên trong gia đình, hiện nay ông Hiếu cũng không trực tiếp chăm sóc cho bà N. Vì vậy, ông Hiếu không đủ điều kiện làm người giám hộ cho bà N theo quy định tại điều 49 Bộ luật dân sự.

Đối với chị Lê Thị Đặng H – là người con thứ hai trong gia đình. Chị H hiện đang chăm sóc bà N tại nhà mình. Chị H là giáo viên, có thu nhập ổn định, có tư cách đạo đức tốt. Ngoài anh Hiếu thì chồng bà N và những người con còn

lại đều thống nhất chỉ định chị H là người giám hộ cho bà N, nên toà án chỉ định chị Lê Thị Đặng H là người giám hộ cho bà Nguyễn Thị N là phù hợp.

Về lệ phí và chi phí tố tụng: Đơn yêu cầu của chị H được chấp nhận, nên chị phải chịu lệ phí giải quyết việc dân sự và chi phí tố tụng theo quy định.

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 1 Điều 27, Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, các Điều 376, 377, 378 của Bộ luật Tố tụng dân sự;

Áp dụng Điều 22; Điều 46; Điểm c khoản 1 Điều 47; khoản 1 Điều 48; Điều 49; các điều 53, 57, 58 và Điều 59 của Bộ luật Dân sự.

1. Chấp nhận toàn bộ yêu cầu giải quyết việc dân sự của chị Lê Thị Đặng H.

Tuyên bố bà Nguyễn Thị N, sinh năm 1954, căn cước công dân số 052154001028; cấp ngày 28/7/2024 do Cục Cảnh sát quản lý hành chính về Trật tự xã hội cấp; nơi đăng ký hộ khẩu thường trú: Thôn 7, xã Ia Chim, tỉnh Quảng Ngãi; nơi ở hiện tại: Số 10 Đặng Tất, phường Đăk Bla, tỉnh Quảng Ngãi mất năng lực hành vi dân sự;

Chị Lê Thị Đặng H là người giám hộ đương nhiên của bà Nguyễn Thị N theo quy định tại Điều 53 Bộ luật Dân sự. Chị Lê Thị Đặng H thực hiện các quyền, nghĩa vụ của người giám hộ theo quy định pháp luật.

2. Về lệ phí và chi phí tố tụng: Áp dụng khoản 3 Điều 144; các điều 149, 159, 160 và Điều 161 Bộ luật Tố tụng dân sự; các điều 6, 18, 19, 35 và khoản 1 Điều 37 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về án phí và lệ phí Tòa án.

2.1. Chị Lê Thị Đặng H phải chịu 300.000 đồng (Ba trăm nghìn đồng) tiền lệ phí giải quyết việc dân sự sơ thẩm, được trừ vào số tiền tạm ứng lệ phí đã nộp 300.000 đồng theo Biên lai thu tiền số 0001309 ngày 07/10/2025 của Thi hành án dân sự tỉnh Quảng Ngãi. Chị H đã nộp đủ tiền lệ phí.

2.2. Chị Lê Thị Đặng H phải chịu 5.850.000 đồng (*Năm triệu, tám trăm năm mươi nghìn đồng*) chi phí giám định. Chị Lê Thị Đặng H đã nộp đủ số tiền chi phí giám định này.

3. Quyền kháng cáo: Người yêu cầu, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan có mặt có quyền kháng cáo quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định (ngày 17/12/2025). Đối với người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan vắng mặt có quyền kháng cáo trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được quyết định hoặc ngày quyết định được thông báo, niêm yết theo quy định của pháp luật.

Nơi nhận:

- VKSND Khu vực 7;
- THADS tỉnh Quảng Ngãi;
- Người yêu cầu;
- Người có QLNVLQ;
- Lưu; Hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN – CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Trần Tỷ